

Kommun(er): Uppsala läns kommuner

Region Uppsala: Nära vård och hälsa

Fastställt av: Redaktionsrådet ViS

Datum: 2019-11-19

Samverkan mellan habilitering och förskola kring barn med autismdiagnos

Bakgrund

Rutinen är framtagen på uppdrag av skolchefsnätverket och tjänstemannaledningen HSVO i Uppsala län. Rutinen utgår från styrdokumentet [Strategi för närvårdssamverkan i Uppsala län 2018–2020](#) och är ett komplement till lokala rutiner och/eller hjälpredor. Inom ramen för samverkan uppmantras till att utifrån denna rutin även ta fram lokala rutiner.

En väl fungerande samverkan kräver styrning, struktur och samsyn. Samsyn handlar om tillit mellan de professionella, om att ha en gemensam bild av arbetet och gemensamma begrepp. Det är viktigt att utveckla goda professionella relationer. Denna rutin tydliggör styrning och struktur för att möjliggöra samsyn.¹

Autism innebär en omfattande störning i utvecklingen som karaktäriseras av stora brister i förmågan till social interaktion, kommunikation och i hög utsträckning ett ritualistiskt och stereotyp beteende. Insatser i barnets naturliga miljö bör erbjudas så snart som möjligt efter diagnos. Samordnade tidiga insatser är en väsentlig del av habiliteringen för personer med autism i ett livsperspektiv.²

Syfte

Syftet med rutinen är att tydliggöra ansvarsfördelning och möjliggöra samsyn mellan länets förskolor och Region Uppsalas habilitering för barn med autismdiagnos. Målet är att förskolebarn med autismdiagnos får samordnade och likvärdiga insatser baserad på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet som skapar förutsättningar för barnet att tillgodogöra sig förskolans utbildning.

Omfattning

Samverkansrutinen ska följas av kommunala förskolor i Uppsala län samt habiliteringen vid Region Uppsala. Fristående förskolor i Uppsala län rekommenderas att använda denna rutin. Rutinen avser samverkan kring förskolebarn med autismdiagnos som har kontakt med både habilitering och förskola där vårdnadshavare lämnat samtycke till samordning kring insatser.

¹ Socialstyrelsen m fl, Strategi för samverkan – kring barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa (2007)

² [Vårdguiden – 1177](#)

Ansvarsfördelning

De lagstadgade ansvarsområdena utgör kommunernas respektive Region Uppsalas fundament för samverkan. I det gemensamma styrdokumentet [Strategi för närvårdssamverkan i Uppsala län 2018–2020](#) klargörs utgångspunkterna för närvårdssamverkan och ansvarsfördelningen mellan huvudmännen. Rutinen utgår från Barnkonventionen. Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut, insatser och åtgärder som rör barnet.

Region Uppsala

Habiliteringen

Habiliteringen har utifrån hälso- och sjukvårdslagen³ ett hälso- och sjukvårdsansvar och ska erbjuda habilitering och hjälpmedelsförsörjning. Habilitering omfattar att optimera förutsättningarna för barn med autismdiagnos. Syftet är att barnet ska kunna uppnå bästa möjliga funktionsförmåga och få goda villkor för ett självständigt och aktivt liv.

Kommunerna

Förskolan

Skollagen och läroplanen utgör de regler som omgärdar utbildningsområdet i förskolan. Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Den ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.⁴

Förskolans ansvar är att:

- göra anpassningar och ge det stöd barnet är i behov av utifrån utbildningsuppdraget i läroplanen
- upprätta ett dokument där anpassningar och det särskilda stödet finns beskrivet.

Genomförande

Planering och utförande av insatser

Respektive huvudman ansvarar för att säkerställa personalens behov av kompetensutveckling inom ramen för huvudmannens uppdrag.

Förskolan erhåller information från habiliteringen kring funktionsnedsättningen och barnets specifika behov. Förskolan gör en kartläggning och upprättar ett dokument där det särskilda stödet finns beskrivet. Delar av dokumentet kan, om förskolan så önskar, upprättas i samverkan med habiliteringen.

Habiliteringsplan upprättas av habiliteringen. De delar av habiliteringsplanen som berör barnet i förskolan kan, om förskolan så önskar, upprättas i samverkan.

Det är vårdnadshavaren som godkänner vilka som ska ta del av information från respektive plan.

Habiliteringen erbjuder utbildning om autisttillstånd och inlärningsstrategier och/eller handledning till förskolans personal utifrån barnets autismdiagnos och förskolepersonalens förkunskaper. Rektor avgör om och vilken personal som ska delta i erbjuden utbildning och/eller handledning.

Samverkanskompetens

Samverkanskompetens handlar om att kunna avgöra när, hur och varför samverkan ska väljas, att ha kunskap om vilka mekanismer eller förhållningssätt som gör att samverkan fungerar. För att erhålla

³ Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

⁴ Skollagen (2010:800) och Läroplan för förskolan, Lpfö18

samverkanskompetens ska parterna sträva efter; kunskap om och respekt för varandras uppdrag och professionella kompetens; kunskap om varandras verksamhet, regelverk och "verktygslådor" och lyssna med uppriktig vilja att förstå den andra partens perspektiv.

Samsyn

Behovet av samsyn uppstår när flera aktörer behöver samverka för att stödja ett barn och deras vårdnadshavare. Samsyn innebär *inte* att skillnader mellan de professionellas olika uppdrag suddas ut. Olikheterna är ju grunden för och styrkan i samverkan. Samsyn handlar snarare om tillit mellan de professionella, om att ha en gemensam bild av arbetet och gemensamma begrepp. Olika perspektiv och begrepp behöver diskuteras och tydliggöras i samverkan kring barnet. För att erhålla samsyn är det viktigt att reflektera över de olika perspektiv som förekommer inom respektive verksamhet.

Inom ramen för samverkan behöver förskolan och habiliteringen tydliggöra gemensamma begrepp men även begrepp som används inom respektive verksamhet och som är en del av ett verksamhetsutförande. Forum för att utveckla och vidmakthålla samsyn beskrivs i bilagan *Rutin avseende nätverksforum för habilitering och förskola kring barn med autismdiagnos*

Avvikelsehantering

Syftet med avvikelsehanteringen är att upptäcka eventuella brister och förbättra processer i samverkan mellan huvudmännen så att risker kan förebyggas och negativa händelser förhindras oavsett orsak. Kontinuerlig analys av avvikelserna ska utföras och användas för systematiskt förbättringsarbete samt utgöra grund för lärande och kunskapsutveckling i samverkan. Som stöd för avvikelsehantering finns länsgemensamma rutiner framtagna.⁵

Uppföljning av denna rutin

Uppföljning av rutinen sker årligen inom ramen för samverkan nätverksforum mellan habilitering och förskola kring barn med autism.

⁵ [Avvikelsehantering avseende vård i samverkan – ViS, Vård i samverkan](#)

Bilaga – Rutin avseende nätverksforum för habilitering och förskola kring barn med autismdiagnos

Syfte

Syftet med rutinen är att tydliggöra ansvarsfördelning och kommunikation mellan länets förskolor och Region Uppsalas habilitering gällande nätverksforum. Målet är ökad samsyn mellan verksamheterna så att förskolebarn med autism får samordnade och likvärdiga insatser av god kvalitet.

Deltagare till nätverksforum

Respektive kommun och habiliteringen utser kontaktpersoner som ska delta på nätverksforumets möten och som ska återkoppla information till personal hos sin huvudman. Utsedd kontaktperson ska antingen ha mandat för att representera sin huvudman i nätverksforumets frågor (t ex initiera utvecklingsområden) eller vara sakkunnig inom området (inneha kunskap om utförande och behov för målgruppen). Varje huvudman kan utse max tre kontaktpersoner varav minst en kontaktperson med mandat. Utsedda kontaktpersoner anmäls till arbetsutskottet.

Omfattning och innehåll för nätverksforum

Nätverksforumet ska träffas 2–4 gånger per år, halvdagar. Vid sista mötet varje år beslutar forumet antal möten samt datum för nästkommande år. Nätverksforumet kan diskutera tex; gemensamma frågor, nuläge i respektive organisation, forsknings- och utvecklingsfrågor, avidentifierade individärenden ur ett lärande perspektiv. Nätverksforumet ansvarar för uppföljning och systematiskt förbättringsarbete av rutinen för samverkan mellan habilitering och förskola kring barn med autism⁶ samt av denna rutin. Vid önskemål om att ändra gällande rutiner ansvarar arbetsutskottet för att kontakta redaktionsrådet.⁷

Arbetsutskott till nätverksforum

En kontaktperson från habiliteringen, en kontaktperson från Uppsala kommun och en kontaktperson från någon av de resterande kommunerna utgör ett arbetsutskott till nätverksforumet. Arbetsutskottet ansvarar för att tillsammans göra dagordning för nätverksforumets möten. Representanter i arbetsutskottet väljs vid det sista nätverksforumet varje år för ett år framöver. Arbetsutskottets representanter ansvarar för att skriva minnesanteckningar för nätverksforumets möten och sända ut dessa till utsedda kontaktpersoner inom tre veckor.

Inbjudan till nätverksforum

Arbetsutskottet ansvarar för att senast 14 dagar innan nätverksforumets möten sända inbjudan med dagordning till utsedda kontaktpersoner. Arbetsutskottet tillser att det finns möteslokal. Utsedda kontaktpersoner ska i största möjliga mån prioritera närvaro på nätverksforumet.

Uppföljning av denna rutin

Uppföljning av rutinen sker årligen inom ramen för nätverksforumet.

⁶ Samverkan mellan habilitering och förskola kring barn med autism (VIS-dokument)

⁷ [VIS - Vård i samverkan](#)

Återkoppling

Återkoppling av utvecklingsarbetet inom ramen för nätverksforum sker årligen till de lokala närvårdsgrupperna. Återkopplingen kan innehålla en sammanfattning av årets minnesanteckningar och utvecklingsområden som kan ligga till grund för det fortsatta samverkansarbetet.